

STORTINGET

Grunnlovsforslag 13

(2023–2024)

Grunnlovsforslag fra Grete Wold, Tobias Drevland Lund, Une Bastholm, Sivert Bjørnstad, Heidi Nordby Lunde, Åsmund Aukrust og Ingvild Wetrhus Thorsvik

Dokument 12:13 (2023–2024)

Grunnlovsforslag fra Grete Wold, Tobias Drevland Lund, Une Bastholm, Sivert Bjørnstad, Heidi Nordby Lunde, Åsmund Aukrust og Ingvild Wetrhus Thorsvik om endring i §§ 1, 3 til 9, 11 til 15, 17 til 32, 34 til 37, 39 til 41, 43 til 48, 62, 67 til 69, 74 til 82, 86, 90 og 121 (om republikk)

Til Stortinget

Bakgrunn

Norges styreform er arvelig monarkisk. Det innebærer at posisjonen som formelt statsoverhode innehas av en person som har arvet denne posisjonen og ikke er gitt den av folket gjennom valg. Ifølge Grunnloven står kongen over det folkevalgte parlamentet.

Enhver stilling som hviler på nedarvede rettigheter, er en anakronisme i demokratiske samfunn. En overgang til republikk vil være det naturlige slutt punktet på den demokratiseringen som startet i 1814, og som var slutført da Stortinget, ved unionsoppløsningen, i praksis fratok kongen de siste restene av formell makt.

Republikk er i dag den vanligste styreform i verden. Forslagsstillerne ønsker å endre Grunnloven slik at også Norge får et statsoverhode som er valgt – en president som erstatter for dagens kongehus. Derfor foreslås konkrete endringer i Grunnloven, slik at Norge kan endre sin formelle styreform fra arvelig monarkisk til republikansk. En følge av overgangen, med de grunnlovsendringene den nødvendiggjør, vil også være at styresettet som formelt er nedfelt i Grunnloven, vil gjenspeile

le det gjeldende styresettet slik det faktisk er. Det er ikke tilfelle per i dag, noe forslagsstillerne mener er uheldig.

Hva slags republikk skal det være?

Forslagsstillerne ønsker å endre Grunnloven slik at også Norge får et statsoverhode som er valgt av folket, det vil si en president. Et sentralt spørsmål er hva slags republikk som skal innføres. Blant de mest sentrale spørsmålene er hvilken makt en president skal ha, sett i forhold til makten til regjering og storting, og hvordan presidenten skal velges. Andre spørsmål er blant annet hvem som er valgbar som president, hvor lenge en president kan sitte, og hvor mange ganger på rad man kan velges som president. I tillegg kommer spørsmål om hva som skjer med dagens medlemmer av kongehuset, og en rekke formelle og praktiske spørsmål.

Forslagsstillerne vil derfor i tillegg til grunnlovsforslaget fremme et representantforslag om at Stortinget ber regjeringen utrede ulike alternativer for innføring av republikk som styreform i Norge og legge vurderinger av de ulike alternativene fram for Stortinget slik at de foreligger i god tid før Stortingets behandling i neste valgperiode av det nærværende grunnlovsforslaget om innføring av republikk.

Dersom et slikt representantforslag blir vedtatt og utredningen gjennomføres, vil Stortinget ha et godt grunnlag for å kunne ta stilling til sentrale spørsmål knyttet til republikk som statsform innen grunnlovsforslaget skal opp til behandling i løpet av de tre første sesjonene i neste stortingsperiode.

Folkeavstemning om innføring av republikk

Endring av styreformen for den norske staten er av stor viktighet for folket og landet. Innføring av republikk som ny styreform bør derfor bare gjennomføres dersom et flertall av folket stemmer ja til dette ved en folkeavstemning der valget står mellom å innføre republikk eller fortsatt ha en arvelig monarkisk styreform.

En slik folkeavstemning har ikke vært avholdt tidligere, selv om det er en vanlig påstand at folkeavstemningen i 1905 omhandlet valg av statsform. Beslutningen om en folkeavstemning i 1905 ble fattet av Stortinget og hadde følgende ordlyd:

«Stortinget bemyndiger regjeringen til at optage forhandlinger med prins Carl af Danmark om at modtage valg som Norges konge under forudsætning af, at det norske folk tiltræder denne stortingets beslutning gennem flertallet af de afgivne stemmer ved en folkeafstemning iverksat i det væsentlige efter de samme regler, som kom til anvendelse ved folkeafstemningen 13. august 1905.»

Senere ble dette fulgt opp med en folkeavstemning om hvorvidt folket ville ha den foreslåtte prinsen til konge eller ikke. Avstemningen var ikke et spørsmål om hvilken statsform landet skulle ha, men om den kommende kong Haakon skulle bli konge eller ikke. Det følgende er spørsmålet folket fikk stemme ja eller nei til:

«Er den stemmeberettigede enig i Stortingets bemyndigelse til regjeringen om å oppfordre prins Carl av Danmark til å la seg velge til Norges konge, svarer han: 'ja', er han ikke enig svarer han: 'nei'.»

Selv om mange av diskusjonene den gang hadde statsform som tema og mange ga sin stemme på grunnlag av dette, er det på det rene at Norge ikke har hatt en folkeavstemning om statsform.

Det er naturlig at styreformen avgjøres ved en folkeavstemning. En slik folkeavstemning bør gjennomføres etter at Stortinget har vedtatt de nødvendige grunnlovsendringene for innføring av republikk som styreform. For at folkeavstemningen skal få betydning, må grunnlovsendringene gjøres betinget av at de får tilslutning i den etterfølgende folkeavstemningen. Forslagsstillerne har derfor tatt inn i grunnlovsforslaget en bestemmelse om at grunnlovsendringene bare trer i kraft dersom innføring av republikk som styreform i Norge får flertall ved en etterfølgende folkeavstemning. Ikrafttredelsestidspunktet settes til 1. januar i året etter at en slik folkeavstemning avholdes, for å gi noe tid til praktiske forberedelser for iverksettelse av den nye styreformen.

Det foreslås også å sette som betingelse at en slik folkeavstemning avholdes innen utgangen av neste stortingsperiode, slik at det grunnlovsvedtaket Stortinget

eventuelt fatter i neste periode, ikke kan «vekkes til live» ved en folkeavstemning i en senere periode.

Rekkefølgen på behandlingen av forslaget om å innføre republikk som ny styreform blir dermed:

1. Stortinget vedtar å iverksette en utredning av ulike alternativer for innføring av republikk og ber regjeringen fremme forslag til hovedpunktene i en republikansk styreform.
2. Stortinget vedtar hovedpunktene for hva slags republikk Norge bør ha.
3. Grunnlovsendringer som innfører republikk som styreform, vedtas, men trer først i kraft 1. januar året etter at innføring av republikk som styreform har fått flertall i en folkeavstemning om dette.
4. En folkeavstemning som nevnt avholdes.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

I

Lovens tittel skal lyde:

Norges rikes grunnlov

–

Noregs rikes grunnlov

§ 1 skal lyde:

Norge er en fri, selvstendig, udelelig og uavhengelig republikk.

–

Noreg er ein fri, sjølvstendig, udeleleg og uavhen-
deleg republikk.

Overskriften til kapittel B skal lyde:

B. Om den utøvende makt

–

B. Om den utøvande makta

§ 3 skal lyde:

Den utøvende makt er hos regjeringen og presidenten. Nærmere bestemmelser om presidenten fastsettes ved lov.

–

Den utøvande makta er hos regjeringa og presidenten. Nærare føresegner om presidenten blir fastsette i lov.

§§ 4, 5, 6, 7, 8, 9 og 11 oppheves.

§ 12 skal lyde:

Regjeringen skal bestå av en statsminister og minst syv andre medlemmer. Alle regjeringens medlemmer skal være stemmeberettigede norske borgere.

Regjeringen fordeler gjøremålene blant sine medlemmer slik den finner det tjenlig. Til å delta i regjeringens møter ved siden av de faste medlemmer kan regjeringen i særlige tilfeller tilkalle andre norske borgere, men ikke presidenten eller medlemmer av Stortinget.

Ektefeller, foreldre og barn eller to søsken må ikke på samme tid være medlemmer av regjeringen.

–

I regjeringa skal det vere ein statsminister og minst sju andre medlemmer. Alle medlemmene av regjeringa skal vere røysteføre norske borgarar.

Regjeringa fordeler gjeremåla mellom medlemmene slik ho meiner det er tenleg. Til å vere med på regjeringens møte ved sida av dei faste medlemmene kan regjeringa i særlege høve kalle inn andre norske borgarar, men ikkje presidenten eller medlemmer av Stortinget.

Ektefolk, foreldre og born eller to sysken må ikkje samstundes vere medlemmer av regjeringa.

§ 13 skal lyde:

Regjeringens saker avgjøres ved stemmegivning. Ved stemmelikhet har statsministeren eller, i dennes fravær, den første av de tilstedeværende statsråder to stemmer.

–

Sakene til regjeringa blir avgjorde med røysting. Står røystene likt, har statsministeren eller, om han er borte, den fyrste av statsrådene som er til stades, to røyster.

§ 14 skal lyde:

Regjeringen kan utnevne statssekretærer til å bistå regjeringens medlemmer i utførelsen av deres gjøremål utenfor regjeringens møtene. Den enkelte statssekretær handler på vegne av det medlem av regjeringen som hun eller han er knyttet til, i den utstrekning dette medlem bestemmer.

–

Regjeringa kan utnemne statssekretærar til å hjelpe medlemmene av regjeringa med gjeremåla deira utanfor regjeringens møta. Kvar statssekretær handlar på vegner av den medlemmen av regjeringa som ho eller han er knytt til, så langt denne medlemmen fastset.

§ 15 skal lyde:

Ethvert medlem av regjeringen har plikt til å fratruke sitt embete etter at Stortinget har fattet vedtak om mistillit til vedkommende alene eller til den samlede regjering.

Når Stortinget har fattet vedtak om mistillit, kan det bare utføres gjøremål som er nødvendige for en forsvarlig embetsførsel.

–

Kvar medlem av regjeringa har plikt til å gå av etter at Stortinget har gjort vedtak om mistillit til vedkommende åleine eller til heile regjeringa.

Når Stortinget har gjort vedtak om mistillit, kan det berre utførast slike gjeremål som trengst for forsvarleg embetsførsle.

I §§ 17, 18, 19 og 22 annet ledd gjøres følgende endringer:

«kongen» erstattes med «regjeringen» på bokmål og med «regjeringa» på nynorsk.

§ 20 første ledd skal lyde:

Regjeringen har i regjeringens møte rett til å benåde forbrytere etter at dom er falt. Forbryteren kan velge å motta regjeringens nåde eller underkaste seg den idømte straff.

–

Regjeringa har i regjeringens møte rett til å gje forbrytarar nåde etter at dom er fallen. Forbrytaren kan velje å ta imot nåden frå regjeringa eller ta den idømde straffa.

§ 21 skal lyde:

Regjeringen velger og utnevner alle sivile og militære embetsmenn. Disse har lydighets- og troskapsplikt til konstitusjonen.

–

Regjeringa vel og utnemner alle sivile og militære embetsmenn. Dei har plikt til å vere lydige og tru mot konstitusjonen.

§ 22 første ledd første og annet punktum skal lyde:

Statsministeren, de øvrige medlemmer av regjeringen og statssekretærene kan uten dom avskjediges av regjeringen. Det samme gjelder for de embetsmenn som er ansatt ved regjeringens kontorer eller i utenriksstjenesten, sivile overøvrighetspersoner, sjefer for regiment og andre militære korps, kommandanter på festninger og høystbefalende på krigsskip.

–

Statsministeren, dei andre medlemmene av regjeringa og statssekretæranne kan utan dom avsetjast av regjeringa. Det same gjeld for dei embetsmennene som er tilsette ved regjeringens kontora eller i utanrikstenesta, sivile overøvrighetspersonar, sjefar for regiment og andre militære korps, kommandantar på festningar og høgstbefalende på krigsskip.

§ 23 første ledd skal lyde:

Regjeringen kan dele ut ordener til hvem den vil, til belønning for utmerkede fortjenester, som må kunnngjøres offentlig. Regjeringen kan ikke tildele annen rang eller tittel enn den et embete medfører. Ordenen fritar ingen for statsborgernes felles plikter og byrder og gir heller ikke fortrinnsrett til statlige embeter. Embets-

menn som avskjediges i nåde, beholder den tittel og rang de hadde i embetet. Dette gjelder ikke regjeringens medlemmer eller statssekretærene.

–

Regjeringa kan gje ordenar til kven ho vil, til påskjøning for framifrå gagnsverk, som må kunngjerast offentleg. Regjeringa kan ikkje tildele annan rang og tittel enn den eit embete fører med seg. Ordenen frittek ingen for dei plikter og bærer som er sams for statsborgarane, og gjev heller ikkje førerrett til statlege embete. Embetsmenn som får avskil i nåde, får ha den tittelen og rangen dei hadde i embetet. Dette gjeld ikkje medlemmene av regjeringa eller statssekretærene.

§ 24 oppheves.

§ 25 første ledd første punktum skal lyde:

Regjeringen har høyeste befaling over rikets forsvarsmakt.

–

Regjeringa har høgste befalinga over forsvarsmakta til riket.

§ 26 første ledd skal lyde:

Regjeringen har rett til å sammenkalle tropper, begynne krig til forsvar av landet og slutte fred, inngå og oppheve folkerettslige avtaler og sende og motta sendemenn.

–

Regjeringa har rett til å kalle saman troppar, byrje krig til forsvar av landet og slutte fred, inngå og seie opp folkerettslege avtaler og sende og ta imot sendemenn.

§ 27 skal lyde:

Alle regjeringens medlemmer skal møte i regjeringens møter når de ikke har lovlig forfall. Ingen beslutning må tas der når ikke over halvparten av medlemmene er til stede.

–

Alle medlemmene av regjeringa skal møte i regjeringens møte når dei ikkje har lovleg forfall. Inga avgjerd må takast der når ikkje over halvparten av medlemmene er til stades.

§ 28 skal lyde:

Tilrådingar om embetsutnevnelser og andre viktige saker skal foredras i regjeringens møte av det medlem av regjeringa hvis fagområde de tilhører. Hun eller han skal ekspedere sakene i overensstemmelse med regjeringens beslutning.

–

Tilrådingar om embetsutnemningar og andre viktige saker skal målberast i regjeringens møte av den medlemmen av regjeringa som har det fagområdet dei høyrer til. Ho eller han skal ekspedere sakene i samsvar med avgjerda til regjeringa.

§ 29 skal lyde:

Hindrer lovlig forfall et medlem av regjeringa fra å møte og foredra de saker som tilhører hennes eller hans fagområde, skal disse saker foredras av et annet medlem, som regjeringa konstituerer til det.

Hindrer lovlig forfall så mange fra å møte at ikke flere enn halvparten av det bestemte antall medlemmer er til stede, skal så mange andre personer som nødvendig konstitueres til å delta i regjeringens møte.

–

Hindrar lovleg forfall ein medlem frå å møte og målbera saker som høyrer til hennar eller hans fagområde, skal sakene målberast av ein annan medlem, som regjeringa konstituerer til det.

Hindrar lovleg forfall så mange frå å møte at ikkje fleire enn halvparten av det fastsette talet på medlemmer er til stades, skal så mange andre personar som naudsynt konstituerast til å vere med på regjeringens møte.

§ 30 skal lyde:

I regjeringens møte føres det protokoll over alle de saker som behandles der. De diplomatiske saker som regjeringa beslutter å hemmeligholde, føres inn i en egen protokoll. Det samme gjeld de militære kommandosaker som regjeringa beslutter å hemmeligholde.

Enhver som deltar i regjeringens møte, har plikt til å si sin mening med frimodighet. Mener noe medlem av regjeringa at regjeringens beslutning strider mot statsformen eller landets lover, har hun eller han plikt til å gjøre kraftige motforestillinger og tilføye sin mening i protokollen. Den som ikke har protestert på denne måte, anses for å ha vært enig i regjeringens beslutning og er ansvarlig for det, slik som det siden blir bestemt, og kan av Stortinget settes under tiltale for Riksretten.

–

I regjeringens møte blir det ført protokoll over alle saker som blir behandla der. Dei diplomatiske sakene som regjeringa vedtek å halde løynde, blir førte inn i ein særskild protokoll. Det same gjeld dei militære kommandosakene som regjeringa vedtek å halde løynde.

Kvar den som er med på regjeringens møte, har plikt til å seie si mening med frimod. Meiner nokon medlem av regjeringa at avgjerda til regjeringa strir mot statsforma eller lovene i landet, har ho eller han plikt til å ta kraftig til motmæle og skrive si mening i protokollen. Den som ikkje har protestert såleis, blir rekna for å ha vore samd i avgjerda til regjeringa og er ansvarleg for det, slik som det sidan blir fastsett, og Stortinget kan setje vedkommande under tiltale for Riksretten.

§ 31 skal lyde:

Alle regjeringens beslutninger utferdiges i dens navn og undertegnes av statsministeren eller, om stats-

ministeren ikke har vært til stede, av det første av regjeringsmøtets tilstedeværende medlemmer.

–

Alle avgjørdene til regjeringa blir utferda i namnet til regjeringa og blir underskrivne av statsministeren eller, om statsministeren ikkje var til stades i regjeringsmøtet, av den fyrste av dei medlemmene som var det.

§§ 32, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47 og 48 oppheves.

§ 62 skal lyde:

De tjenestemenn som er ansatt ved regjeringens kontorer, bortsett fra statssekretærer og politiske rådgivere, kan ikke stille til valg. Heller ikke Høyesteretts medlemmer, tjenestemenn som er ansatt i utenrikstjenesten, eller tjenestemenn ansatt ved presidentens kontor, kan stille til valg.

Regjeringens medlemmer, presidenten, statssekretærer og politiske rådgivere ved regjeringens eller presidentens kontorer kan ikke møte som representanter på Stortinget.

–

Tenestemenn som er tilsette ved regjeringskontora, bortsett frå statssekretærar og politiske rådgjevarar, kan ikkje stille til val. Heller ikkje medlemmene av Høgsterett, tenestemenn som er tilsette i utanrikstenesta, og tenestemenn som er tilsette ved kontoret til presidenten, kan stille til val.

Medlemmer av regjeringa, presidenten, statssekretæranne og politiske rådgjevarar ved regjeringas eller presidentens kontor kan ikkje møte som representantar på Stortinget.

I § 67 strykes «Kongeriket».

§ 68 første punktum skal lyde:

Stortinget trer i alminnelighet sammen i rikets hovedstad den første hverdag i oktober måned hvert år, med mindre regjeringen eller presidenten på grunn av usedvanlige omstendigheter, så som fiendtlig angrep eller smittsom sykdom, velger en annen by i riket.

–

Stortinget kjem i regelen saman i hovudstaden den fyrste kvardagen i oktober kvart år, om ikkje regjeringa eller presidenten på grunn av usedvanlege omstende, så som fiendsleg åtak eller smittsam sjukdom, vel ein annan by i riket.

§ 69 skal lyde:

Når Stortinget ikke er samlet, kan det sammenkalles av regjeringen dersom den mener det er nødvendig.

–

Når Stortinget ikkje er samla, kan regjeringa kalle det saman dersom ho meiner det trengst.

§ 74 første ledd skal lyde:

Så snart Stortinget har konstituert seg, åpner statsministeren eller den statsministeren utpeker til det, forhandlingene med en tale om rikets tilstand og de forhold som hun eller han især ønsker å lede Stortingets oppmerksomhet mot.

–

Så snart Stortinget har konstituert seg, opnar statsministeren eller den statsministeren set til det, forhandlingane med ei tale om tilstanden i riket og dei emna ho eller han særleg vil gjere Stortinget merksam på.

§ 74 annet ledd skal lyde:

Når Stortingets forhandlinger er åpnet, har statsministeren og regjeringens øvrige medlemmer rett til å møte i Stortinget og på lik linje med Stortingets medlemmer delta i forhandlingene når de holdes for åpne dører, men uten å avgi stemme. I de saker som behandles for lukkede dører, gjelder dette bare når Stortinget tillater det.

–

Når forhandlingane i Stortinget er opna, har statsministeren og dei andre medlemmene av regjeringa rett til å møte i Stortinget og til liks med medlemmene der ta del i forhandlingane når dei blir haldne for opne dører, men utan å røyste. I saker som blir behandla for stengde dører, gjeld dette berre når Stortinget gjev løyve til det.

§ 75 bokstav e oppheves.

§ 75 bokstav f blir bokstav e og skal lyde:

e) å la seg forelegge regjeringsmøtenes protokoller og alle offentlige innberetninger og papirer;

–

e) å få seg førelagt protokollane frå regjeringsmøta og alle offentlege meldingar og papir;

I § 75 bokstav g, som blir bokstav f, gjøres følgende endring:

«kongen» erstattes med «regjeringen» på bokmål og med «regjeringa» på nynorsk.

§ 75 bokstav h blir bokstav g og skal lyde:

g) å kunne gi enhver påbud om å møte for seg i statssaker;

–

g) å kunne gje kven som helst påbod om å møte for seg i statssaker;

§ 75 nåværende bokstav i til m blir § 75 bokstav h til l.

§ 76 første ledd skal lyde:

Alternativ 1:

Enhver lov skal først foreslås på Stortinget, enten av en stortingsrepresentant eller av regjeringen ved et av dens medlemmer.

–

Alle lovframlegg skal fyrst gjerast på Stortinget, anten av ein stortingsrepresentant eller av regjeringa ved ein av medlemmene.

Alternativ 2:

Enhver lov skal først foreslås på Stortinget, enten av en stortingsrepresentant, av presidenten eller av regjeringen ved et av dens medlemmer.

–

Alle lovframlegg skal fyrst gjerast på Stortinget, anten av ein stortingsrepresentant, av presidenten eller av regjeringa ved ein av medlemmene.

§ 77 skal lyde:

Når Stortinget har fattet det samme lovvedtak to ganger etter hverandre, sendes det til regjeringen med anmodning om dens sanksjon.

–

Når Stortinget har gjort same lovvedtaket to gonger på rad, går vedtaket til regjeringa med oppmoding om sanksjon.

§ 78 skal lyde:

Godtar regjeringen lovvedtaket, forsyner statsministeren det med sin underskrift, og dermed blir det til lov. Godtar regjeringen det ikke, sendes det tilbake til Stortinget med den erklæring at regjeringen for tiden ikke finner det tjenlig å sanksjonere det. I så tilfelle kan ikke det storting som da er samlet, legge dette vedtak frem for regjeringen igjen.

–

Godtek regjeringa lovvedtaket, skriv statsministeren under, og dermed blir det til lov. Godtek regjeringa det ikkje, blir det sendt attende til Stortinget med dei orda at regjeringa for tida ikkje meiner det er tenleg å sanksjonere det. I så fall kan ikkje det stortinget som då er samla, leggje dette vedtaket fram for regjeringa att.

§ 79 skal lyde:

Når to storting med ett valg og minst to storting imellom har fattet det samme lovvedtak uforandret uten at Stortinget i mellomtiden har fattet noe avviken- de endelig lovvedtak, og det da forelegges regjeringen, så blir det til lov selv om regjeringen ikke gir sin sanksjon før Stortinget adskilles.

–

Når to storting med eitt val og minst to storting imellom har gjort same lovvedtaket uendra utan at Stortinget i mellomtida har gjort avvikande endeleg lovvedtak, og det då blir lagt fram for regjeringa, så blir det til lov endå om regjeringa ikkje gjev sanksjon før Stortinget skilst.

§ 80 tredje ledd skal lyde:

Innen denne tid meddeler statsministeren regjeringens beslutning om de lovvedtak som ikke allerede er avgjort (jf. §§ 77 til 79), ved enten å stadfeste dem eller å forkaste dem. Alle de som ikke uttrykkelig er blitt godkjent, anses for å være forkastet.

–

Innan den tid kunngrer statsministeren for Stortinget avgjerda til regjeringa om dei lovvedtaka som ikkje alt er avgjorde (jf. §§ 77 til 79), med anten å stadfeste eller å forkaste dei. Alle dei som ikkje uttrykkeleg blir godkjende, blir rekna som forkasta.

§ 81 skal lyde:

Alle lover (unntatt dem i § 79) utferdiges i regjeringens navn, under Norges rikets segl og med følgende ord: «Den norske regjering kunngrer at vi er blitt forelagt Stortingets vedtak av dato sålydende: (her følger vedtaket). Vi godkjenner og stadfester dette vedtaket som lov, under vår hånd og rikets segl.»

–

Alle lover (så nær som dei etter § 79) blir utferda i namnet til regjeringa, under Noregs riksesegl og med desse orda: «Den norske regjeringa kunngrer at Stortinget har lagt føre oss eit vedtak dagsett dato som lyder slik: (her kjem vedtaket). Vi godkjenner og stadfester dette vedtaket som lov, under vår hand og rikseseglet.»

§ 82 annet punktum skal lyde:

Alternativ 1:

Intet medlem av regjeringen må legge frem uriktige eller villedende opplysninger for Stortinget eller dets organer.

–

Ingen medlemmer av regjeringa må leggje fram urette eller villeiande opplysningar for Stortinget eller eit stortingsorgan.

Alternativ 2:

Presidenten og regjeringsmedlemmene må ikke legge frem uriktige eller villedende opplysninger for Stortinget eller dets organer.

–

Presidenten og regjeringsmedlemmene må ikkje leggje fram urette eller villeiande opplysningar for Stortinget eller eit stortingsorgan.

§ 86 første ledd skal lyde:

Riksretten dømmer i første og siste instans i de saker som Stortinget anlegger mot medlemmer av regjeringen, Høyesterett eller Stortinget, eller presidenten, for straffbart eller annet rettsstridig forhold når de har brutt sine konstitusjonelle plikter.

–

Riksretten dømmer i fyrste og siste instans i dei sakene som Stortinget reiser mot medlemmer av regjering-

ga, Høgsterett eller Stortinget, eller presidenten, for eit strafflagt eller anna rettsstridig tilhøve når dei har brote sine konstitusjonelle plikter.

§ 86 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Presidenten, medlemmer av regjeringa og medlemmer av Stortinget kan ikkje velges til medlem av Riksretten.

–

Presidenten, medlemmer av regjeringa og medlemmer av Stortinget kan ikkje veljast til medlem av Riksretten.

§ 90 første ledd første punktum skal lyde:

Dommere utnevnes av regjeringa etter innstilling fra et uavhengig råd.

–

Dommarar blir utnemnde av regjeringa etter tilråding frå eit uavhengig råd.

§ 121 skal lyde:

Viser erfaring at noen del av denne Norges rikes grunnlov bør endres, skal endringsforslag fremsettes på første, annet eller tredje storting etter et nytt valg og kunngjøres. Men det tilkommer først det første, annet eller tredje storting etter neste valg å bestemme om den foreslåtte endring skal finne sted eller ei. En slik endring må likevel aldri motsi denne grunnlovs prinsipper, men bare angå modifikasjoner i enkelte bestemmelser som ikkje endrer denne konstitusjons ånd, og to tredjedeler av Stortinget må være enige i en slik endring.

En grunnlovsbestemmelse som er vedtatt på denne måte, skal underskrives av Stortingets president og sekretær og sendes regjeringa til kunngjøring som gjeldende bestemmelse i Norges rikes grunnlov.

–

Viser røynsla at nokon del av denne Noregs rikes grunnlov bør endrast, skal framlegget om endring leggjast fram på det fyrste, andre eller tredje stortinget etter eit nytt val og kunngjerast. Men det er fyrst det fyrste, andre eller tredje stortinget etter neste val som avgjer om endringa skal gjerast eller ikkje. Ei slik endring må likevel aldri stri mot prinsippa i denne grunnlova, men berre gjelde modifikasjonar i einskilde føresegnar som ikkje endrar ånda i denne konstitusjonen, og to tredjedelar av Stortinget må vere samde i ei slik endring.

Ei grunnlovsføresegn som er vedteken på denne måten, skal underskrivast av Stortingets president og sekretær og sendast til regjeringa til kunngjering som gjeldande føresegn i Noregs rikes grunnlov.

II

Vedtak I trer i kraft 1. januar året etter at innføring av republikk som styreform i Norge har fått flertall ved en folkeavstemning. Slik folkeavstemning må avholdes innen 31. september 2030.

III

De som på tidspunktet nevnt under II første punktum er regjeringsmedlemmer, får fra da av myndighet, rettigheter og plikter som medlem av regjeringa etter den endrede grunnloven og myndighet, rettigheter og plikter som i eller i medhold av lov er tillagt regjeringsmedlemmer eller statsråder. Myndighet, rettigheter eller plikter som i eller i medhold av lov er tillagt kongen, skal fra da av tillegges regjeringa. Myndighet, rettigheter eller plikter som i eller i medhold av lov er tillagt Kongen i statsråd, skal fra da av tillegges regjeringa i regjeringsmøte.

30. september 2024

Grete Wold

Tobias Drevland Lund

Une Bastholm

Sivert Bjørnstad

Heidi Nordby Lunde

Åsmund Aukrust

Ingvild Wettrhus Thorsvik

